

Agenda – Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 4 – Tŷ Hywel	Llinos Madeley
Dyddiad: Dydd Iau, 13 Chwefror 2020	Clerc y Pwyllgor
Amser: 09.15	0300 200 6565
	SeneddPPIA@cynulliad.cymru

Rhag-gyfarfod preifat

(09.15 – 09.30)

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

(09.30)

2 Gwella ysgolion a chodi safonau – sesiwn dystiolaeth 3

(09.30 – 11.00)

(Tudalennau 1 – 41)

Llywodraeth Cymru

Kirsty Williams AC, y Gweinidog Addysg

Steve Davies, Cyfarwyddwr Addysg

Dogfennau atodol:

Briff Ymchwil

CYPE(5)–06–20 – Papur 1

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

3 Papurau i'w nodi

(11.00)

3.1 Llythyr gan Ein Rhanbarth ar Waith (ERW) – gwybodaeth ychwanegol yn dilyn y sesiwn dystiolaeth ar 16 Ionawr ynghylch gwella ysgolion a chodi safonau

(Tudalennau 42 – 46)

Dogfennau atodol:

CYPE(5)–06–20 – Papur i'w nodi 1 (Saesneg yn unig)

3.2 Llythyr gan Consortiwm Canolbarth y De – gwybodaeth ychwanegol yn dilyn y sesiwn dystiolaeth ar 16 Ionawr ynghylch gwella ysgolion a chodi safonau

(Tudalennau 47 – 50)

Dogfennau atodol:

CYPE(5)–06–20 – Papur i'w nodi 2 (Saesneg yn unig)

3.3 Llythyr gan Ysbyty Arch Noa i Blant Cymru ynghylch Hawliau Plant yng Nghymru

(Tudalennau 51 – 52)

Dogfennau atodol:

CYPE(5)–06–20 – Papur i'w nodi 3 (Saesneg yn unig)

3.4 Llythyr gan Cymwysterau Cymru – gwybodaeth ychwanegol yn dilyn sesiwn graffu ar adroddiadau blynyddol ar 22 Ionawr

(Tudalennau 53 – 55)

Dogfennau atodol:

CYPE(5)–06–20 – Papur i'w nodi 4 (Saesneg yn unig)

4 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod hwn

(11.00)

5 Gwella ysgolion a chodi safonau – ystyried y dystiolaeth

(11.00 – 11.05)

Egwyl

(11.05 – 11.15)

6 Iechyd Emosiynol ac Iechyd Meddwl Plant a Phobl Ifanc yng Nghymru – gwaith dilynol: Digwyddiad i randdeiliaid (drwy wahoddiad yn unig)

(11.15 – 14.15)

(Tudalennau 56 – 77)

11.15 – 12.45 – Trafodaeth gyda rhanddeiliaid

12.45 – 13.15 – Egwyl

13:15 – 14:15 Trafodaeth gydag aelodau Senedd Ieuenctid Cymru

[Linc i ymatebion yr ymgynghoriad](#)

Dogfennau atodol:

Briff Ymchwil

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Kirsty Williams AC/AM
Y Gweinidog Addysg
Minister for Education

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf: MA-P/KW5952/19

Lynne Neagle AC
Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac
Addysg Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

29 Ionawr 2020

Annwyl Lynne,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 25 Tachwedd yn gofyn am wybodaeth i helpu'r Pwyllgor i graffu ar y broses o wella ysgolion a chodi safonau. Rwyf wedi ymdrin â phob un o'r meysydd a godwyd gan y Pwyllgor isod ac edrychaf ymlaen at eu trafod ymhellach â'r Pwyllgor ar 13 Chwefror.

Dull gweithredu Llywodraeth Cymru mewn perthynas â gwella ysgolion

Rydym yn parhau'n ymrwymedig i greu system o ysgolion cydweithredol sy'n hunanwella yng Nghymru. Yn greiddiol i'r broses hon, fel y nodir yng nghenhadaeth ein cenedl, mae gwaith i ddatblygu trefniadau asesu, gwerthuso ac atebolrwydd cadarn sy'n gydnaws â'r Cwricwlwm i Gymru.

Mae'r consortia rhanbarthol yn parhau i weithio, ar ran awdurdodau lleol, i arwain, ysgogi a chydgysylltu gwelliannau mewn ysgolion ledled y rhanbarth. Buont hefyd yn allweddol wrth helpu i roi diwygiadau a gwelliannau ehangach ar waith yn ystod yr ychydig flynyddoedd diwethaf. Yn ogystal â chwarae rhan allweddol wrth ddylunio, cynllunio a chyflwyno'r cwricwlwm newydd, maent wedi gwneud y canlynol: tywys a chefnogi ysgolion drwy'r broses o ddiwygio cymwysterau TGAU; ysgogi cynnydd yn nifer yr athrawon sy'n ymgymryd â'r CPCP; a rhoi dull cenedlaethol ar gyfer dysgu proffesiynol ar waith.

Mae cyfrifoldeb statudol ar awdurdodau lleol o hyd i hybu safonau uchel yn eu hysgolion. Maent yn arfer y cyfrifoldeb hwn drwy ddirprwyo gweithgareddau gwella ysgolion i'r consortia rhanbarthol, a all fanteisio ar y gallu a'r adnoddau a'r arbedion effeithlonrwydd uwch sy'n gysylltiedig â gweithio ledled rhanbarth; bu hyn yn hanfodol wrth helpu i roi'r diwygiadau i'r cwricwlwm ar waith. Ar yr un pryd, gan mai nhw eu hunain a sefydlodd y consortia rhanbarthol, mae cyfrifoldeb ar awdurdodau lleol i sicrhau bod rhanbarthau yn darparu gwasanaeth o ansawdd uchel i'w hysgolion. Mae gan y consortia rhanbarthol fodelau llywodraethu a

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 28
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

chyflawni sydd ychydig yn wahanol; gwyddom fel rhan o fodel ERW, yn arbennig, fod cynghorwyr herio yn cael eu cyflogi o hyd gan yr awdurdodau lleol sy'n rhan o'r consortiwm, a bod ERW yn gweithredu fel cydgysylltydd.

Yn 2016, cadarnhaodd y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (OECD) wrthym fod y system yn gweithio, gan dynnu sylw at symudiad cadarnhaol tuag at ddull gwella ysgolion rhanbarthol. Mae'r OECD, Estyn ac ysgolion oll wedi nodi ein bod yn meithrin gallu, gan gynnig cyfleoedd i arweinwyr ein hysgolion arwain a gwella eu hysgolion eu hunain. Mae'r dystiolaeth o welliannau yn y system yn ategu hyn. Er enghraifft, yn 2014, roedd angen y lefelau cymorth uchaf ar 33% o ysgolion cynradd; erbyn 2018, roedd hyn wedi gostwng i 12%. Ar gyfer ysgolion uwchradd, gostyngodd y gyfran o ysgolion o 43% i 31%.

Mae'r consortia rhanbarthol wedi helpu i wella gallu ysgolion i hunanwella, ac felly wella deilliannau disgyblion, mewn cyfnod cymharol fyr o amser. Drwy amrywiaeth o rwydweithiau ysgolion, a ariennir gan grantiau Llywodraeth Cymru ac a gydgysylltir gan y consortia, mae mwy o gyfleoedd i arweinwyr ysgolion ac athrawon fanteisio ar ddatblygiad proffesiynol a chymorth gwella ysgolion gan eu cymheiriaid, gan helpu i feithrin diwylliant o gydweithio yn hytrach na chystadlu yn y system. Rhoddodd y dystiolaeth a gawsoch gan y consortia awgrym o'r amrywiaeth eang o weithgareddau gwella o dan arweiniad ysgolion sy'n mynd rhagddynt bellach ledled Cymru. Mae'r sefyllfa wedi newid yn sylweddol ers dechrau'r trefniadau gweithio rhanbarthol.

Mae monitro perfformiad pob ysgol yn eu hardal, a threfnu a darparu cymorth i'r ysgolion hynny y mae ei angen arnynt, yn parhau'n rhan greiddiol o rôl y consortia. Byddai hyn yn cynnwys yr ysgolion hynny a oedd yn rhan o Her Ysgolion Cymru; ond yn y pen draw, bydd lefel y cymorth a roddir i unrhyw ysgol unigol yn dibynnu ar farn broffesiynol a gaiff ei llunio am ei pherfformiad a'i gallu i wella, gan ystyried amrywiaeth eang o ddata a gwybodaeth.

Mae cyfarfodydd Gwerthuso a Gwella a gynhelir bob tymor rhwng Llywodraeth Cymru, y rhanbarthau a'r awdurdodau lleol yn cynnig y cyfle i mi a'm swyddogion graffu ar y ffordd y mae'r consortia yn cyflawni'r rôl hon. Yn ogystal, nododd *Arolygiaeth Dysgu* – adolygiad annibynnol Graham Donaldson o Estyn – yn glir y bydd ein llwyddiant wrth symud tuag at system hunanwella yn dibynnu i raddau helaeth ar berfformiad yr haen ganol wrth ychwanegu gwerth at berfformiad ysgolion. Felly, bydd arolygiadau Estyn o awdurdodau lleol a'r consortia rhanbarthol yn parhau a byddant yn cynnwys ffocws ar sut y maent yn cyfrannu at roi diwygiadau ar waith.

Trefniadau gwerthuso a gwella

Cyhoeddais drefniadau gwerthuso a gwella drafft ym mis Chwefror 2019. Mae'r trefniadau newydd hyn yn anelu at greu'r newidiadau sylweddol sydd eu hangen i systemau ac o ran diwylliant er mwyn sicrhau llwyddiant y Cwricwlwm i Gymru. Bydd trefniadau hunanwerthuso cadarn a pharhaus, wedi'u hategu gan ddeialog broffesiynol rhwng ysgolion, awdurdodau lleol a'r consortia rhanbarthol, er mwyn cytuno ar flaenoriaethau gwella ysgolion a'r cymorth sydd ei angen arnynt, yn rhan holl bwysig o'r trefniadau newydd. Bydd amrywiaeth eang o wybodaeth o ansawdd uchel am ysgolion, a rhannau eraill o'r system, yn sail i'r trefniadau, a bydd angen defnyddio'r wybodaeth hon mewn ffordd fwy amserol, deallus a chefnogol.

Yn ogystal â bod yn gam cadarnhaol tuag at system fwy cydweithredol a phriodol sy'n perfformio'n well, mae'r newidiadau hyn hefyd yn ymateb i rai o ganlyniadau negyddol anfwriadol ein trefniadau gwerthuso ac atebolrwydd blaenorol, a mesurau perfformiad cysylltiedig. Roedd y rhain yn cynnwys y canlynol:

- dewis culach o ran y cwricwlwm yn y sector cynradd a'r sector uwchradd;

- ffocws gormodol ar y ffin rhwng gradd C a D mewn cymwysterau TGAU (nad oedd yn cydnabod cyflawniadau dysgwyr islaw nac uwchben y trothwy hwnnw);
- y ffordd y mae'r defnydd o ddata meincnodi wedi creu cystadleuaeth rhwng ysgolion ac awdurdodau lleol yn hytrach na'u hannog i gydweithio;
- llwyth gwaith cynyddol a diangen ar athrawon ac eraill yn y system, heb yr effaith na'r budd angenrheidiol i ddysgwyr.

Bydd y trefniadau newydd yn cyflwyno diwylliant lle y bydd hunanwerthuso a gwella yn ystyried y profiad dysgu cyfan, gan wella safonau i bob un o'n dysgwyr, ni waeth beth fo'i fan cychwyn na'i anghenion unigol. Bydd y ffocws ar gefnogi cynnydd dysgwyr, yn hytrach na llunio barnau. Bydd y dull newydd hwn, er enghraifft, yn sicrhau y caiff perfformiad disgyblion sy'n cael prydau ysgol am ddim ym mhob rhan o'r system, ac mewn ysgolion unigol, ei gydnabod yn ddigonol. Caiff perfformiad ysgolion ei ystyried yn ei ystyr ehangaf, a chaiff ysgolion eu gwerthuso o fewn eu cyd-destun unigol, a'u cefnogi gan drefniadau cynllunio gwelliant, prosesau ar gyfer pennu targedau a chymorth wedi'u teilwra'n benodol ar eu cyfer.

Ni fydd unrhyw gyfaddawd rhwng y trefniadau gwerthuso a gwella hyn, y broses o ddatblygu system hunanwella a dull atebolrwydd cadarn sy'n cyfrannu at wella safonau. Bydd atebolrwydd democrataidd a threfniadau arolygu yn parhau'n nodwedd bwysig o'r system ysgolion, wedi'u llywio gan well gwybodaeth am berfformiad cyffredinol ysgolion, yn hytrach na llai o wybodaeth o'r fath; a chan well defnydd o wybodaeth na'r hyn a welir ar hyn o bryd mewn mannau. Mae fy swyddogion, gyda chymorth CCAC a chan weithio'n agos â CLILC, y rhanbarthau ac Estyn, eisoes wedi dechrau gwaith gydag aelodau o awdurdodau lleol a chadeiryddion craffu er mwyn ystyried nodweddion gwaith craffu effeithiol o dan y trefniadau newydd. Rydym wedi cynnal sesiynau cychwynnol ym mhob un o'r pedwar rhanbarth, a chafwyd lefelau presenoldeb da iawn. Fe'u croesawyd gan aelodau Cabinet ledled Cymru. Drwy'r gwaith hwn, byddwn yn atgyfnerthu ac yn gwella atebolrwydd ysgolion, yn unol â'r egwyddorion a nodwyd gennyf uchod.

Yn yr un modd, mae rôl Estyn hefyd yn parhau i ddatblygu er mwyn cefnogi ein system ddiwygiedig. Yn dilyn y flwyddyn bontio a gynlluniwyd ar eu cyfer yn 2020-21, bydd arolygiadau ysgolion yn aildechrau o fis Medi 2021 o dan fframwaith newydd sy'n adlewyrchu'r cwricwlwm a'r trefniadau hunanwerthuso newydd. Y bwriad wedyn yw y bydd Estyn yn ymweld ag ysgolion bob 3-4 blynedd, yn hytrach na'r cylch presennol o saith mlynedd, er mwyn rhoi barn annibynnol, gan gefnogi prosesau gwella'r ysgolion eu hunain. Bydd hyn hefyd yn cynnig gwybodaeth fwy cyfredol i rieni am ysgolion.

Bydd y dull hwn, sy'n dal i ddatblygu, yn cynnwys newid diwylliant ar bob lefel, wrth i ni symud o system sydd bellach yn fwy seiliedig ar gydymffurfiaeth i fodel o werthuso a gwella sy'n debycach i systemau addysg llwyddiannus ledled y byd. O fewn y cyd-destun hwn, ysgrifennodd Llywodraeth Cymru, Estyn a CLILC ar y cyd at y consortia rhanbarthol ac awdurdodau lleol ym mis Gorffennaf 2019, er mwyn eu hysbysu o'r cyfeiriad newydd. Diben yr ohebiaeth ar y cyd oedd atgyfnerthu'r neges, cyn cyhoeddi canlyniadau arholiadau a phrosesau craffu lleol yn ystod tymor yr hydref, fod angen symud oddi wrth bwyslais anghymesur ar nifer bach o fesurau perfformiad unigol, nad ydynt bob amser yn rhoi blaenoriaeth i fuddiannau pennaf y dysgwr. Roedd hyn yn dilyn fy Natganiad Ysgrifenedig ar 19 Chwefror 2019.

Hysbyswyd awdurdodau lleol a'r consortia rhanbarthol, yn lle hynny, y dylid defnyddio amrywiaeth eang o ddata a gwybodaeth anghyfanredol wrth gyflwyno adroddiadau ar berfformiad ysgolion a gwerthuso perfformiad ysgolion unigol, ac y dylid defnyddio'r gwaith dadansoddi hwn fel sail ar gyfer gwaith craffu lleol ac ar gyfer cytuno ar flaenoriaethau gwella a lefelau cymorth ysgolion. Drwy ganolbwyntio ar ddata cyfanredol ar lefel awdurdodau lleol ac ar lefel rhanbarthol, mae perygl y bydd atebolrwydd ysgolion yn gwbl

seiliedig ar sut mae eu data yn cymharu â chyfartaleddau awdurdodau lleol a chyfartaleddau rhanbarthol, ac na roddir digon o ystyriaeth i'w data a'u cyd-destun ehangach. Bydd defnyddio data anghyfanredol yn osgoi'r fath sefyllfa. Nid yw a wnelo â lleihau lefel yr her na thrylwyrdd yn y system ysgolion. Yn hytrach, mae a wnelo â'r angen i ddefnyddio gwybodaeth mewn ffordd gynyddol ddeallus, priodol ac ystyrlon.

Mae'n bwysig cydnabod y rhan bwysig y bydd awdurdodau lleol yn ei chwarae, gan gydweithio â'r rhanbarthau, er mwyn sicrhau bod dulliau gwella ysgolion yn gynaliadwy. Felly, mae parhau i feithrin gallu ym mhob rhan o'r system yn holl bwysig. Yn y cyd-destun hwn, bu nifer o arolygiadau diweddar gan Estyn o wasanaethau addysg awdurdodau lleol yn siomedig. Felly, mae fy swyddogion yn ystyried sut mae modelu dulliau ac egwyddorion y trefniadau gwerthuso a gwella ar lefel awdurdodau lleol ac ar lefel ranbarthol, gan gynnwys hunanwerthuso effeithiol gan ddefnyddio data priodol, er mwyn sicrhau bod y newid diwylliant i'w weld ym mhob haen o'n system.

Tystiolaeth, data a gwybodaeth ehangach

Egwyddorion sylfaenol ein trefniadau gwerthuso a gwella drafft newydd yw y bydd y system ddiwygiedig yn: deg, cydlynol, cymesur a thryloyw. Felly er ein bod yn awyddus i symud oddi wrth system sy'n canolbwyntio'n ormodol ar fesurau trothwy unigol lle mae llawer yn y fantol, ni ddaw'r newid pwysig ac angenrheidiol hwn mewn diwylliant ar draul tryloywder, atebolrwydd democrataidd a hyder y cyhoedd.

Rwyf am nodi'n glir nad cuddio data yw fy mwriad, ond mai'r nod yw sicrhau y gall pob rhan o'r system, o benaethiaid i rieni, gael gafael ar y data mwyaf priodol a defnyddiol at y dibenion dan sylw. Bydd hynny'n cynnwys gwybodaeth a ddefnyddir: gan ysgolion i ysgogi gwelliant yn eu perfformiad; gan gyrff llywodraethu, awdurdodau lleol ac Estyn i hwyluso atebolrwydd a threfniadau craffu democrataidd; gan rieni, plant a chymunedau i'w helpu i ddeall eu hysgolion, gan feithrin hyder y cyhoedd.

Yn aml, mae gan y wybodaeth a ddefnyddir o dan y trefniadau presennol ddibenion lluosog sy'n gysylltiedig â chyfres unigol o fesurau (e.e. ei defnyddio er mwyn asesu cynnydd dysgwyr unigol, prosesau hunanwerthuso, trefniadau craffu awdurdodau lleol a chyhoeddi). Defnyddiwyd mesurau hefyd ar wahanol lefelau o'r system, gan eu cyfuno ar lefel ranbarthol a chenedlaethol. Mae'r ffaith bod yr un dangosyddion wedi cael eu defnyddio at y dibenion lluosog hyn wedi arwain at rai canlyniadau anfwriadol, lle na roddwyd budd dysgwyr unigol bob amser wrth wraidd y penderfyniadau a wnaed ynghylch darpariaeth y cwricwlwm, dosbarthu cymorth a chynllunio gwelliannau. Mae'n rhaid i hyn newid os ydym yn benderfynol o sicrhau'r deilliannau gorau i'n dysgwyr.

Er bod trefniadau ar gyfer gwerthuso a gwella yn y dyfodol yn parhau i gael eu datblygu, yn ystod yr ychydig flynyddoedd diwethaf, cymerwyd nifer o 'gampau galluogi' fel rhan o'r cyfnod pontio:

- i. Mae rhoi'r gorau i'r arfer o gyhoeddi data o asesiadau athrawon ar lefel ysgolion ac ar lefel awdurdodau lleol, a'u defnydd o fewn mesurau perfformiad ysgolion, wedi sicrhau uniondeb eu diben bwriadedig.
- ii. Rhoddwyd dangosyddion perfformiad interim Cyfnod Allweddol 4 ar waith eleni, er mwyn helpu i ymdrin â rhai o ganlyniadau anfwriadol mwyaf dybryd mesurau blaenorol, wrth i'r trefniadau tymor hwy gael eu hystyried.
- iii. Roedd diwygiadau i'r gofynion ar gyfer pennu targedau Cyfnod Allweddol 4 yn gydnaws â'r newidiadau hyn, gan symud oddi wrth bwyslais anghymesur ar nifer bach o fesurau perfformiad i amrywiaeth ehangach o wybodaeth sy'n rhoi darlun gwell o'r profiad dysgu cyfan, cynnydd dysgwyr a'n huchelgeisiau ar gyfer y cwricwlwm newydd,

gan ei gwneud hi'n bosibl hefyd i bob ysgol gael ei hystyried o fewn ei chyd-destun unigol.

- iv. Mae newidiadau i Setiau Data Craidd Cymru Gyfan ar gyfer awdurdodau lleol wedi cael gwared ar y gallu i gymharu gwybodaeth gyfanredol am berfformiad awdurdodau lleol, er mwyn bod yn fwy cydnaws â'r datblygiadau polisi diweddaraf, o ran y math o ymddygiad rydym am ei hybu.

Mae dechrau prosiect ymchwil i ystyried anghenion gwybodaeth yn y dyfodol er mwyn cefnogi hunanwerthuso a gwelliant parhaus ar bob lefel yn y system ysgolion yn allweddol i gam nesaf y gwaith hwn. Mae hyn yn fwy na diffinio mesurau perfformiad safonedig ac mae'n briodol defnyddio dull 'seiliedig ar dystiolaeth' mewn perthynas â'r mater hwn. Y nod fydd helpu i nodi'r wybodaeth sydd ei hangen at wahanol ddibenion ym mhob rhan o'r system ysgolion. Ar yr un pryd, mae'n bwysig na fydd gwybodaeth yn cael effaith andwyol ar ran arall o'r system.

Hoffwn hefyd i'r gwaith ymchwil hwn nodi'r systemau mwyaf effeithiol ar gyfer cyflwyno gwybodaeth, er mwyn sicrhau ei bod ar gael ac yn hygyrch at wahanol ddibenion o fewn y system ysgolion (e.e. i'w defnyddio wrth hunanwerthuso a chynllunio gwelliannau neu i'w chyhoeddi er mwyn sicrhau tryloywder). Mae swyddogion wrthi'n llunio'r fanyleb ymchwil derfynol; caiff y broses o gaffael contractwr ymchwil ei rhoi ar waith yn ystod y misoedd nesaf, a bydd angen i'r gwaith fynd rhagddo yn unol â gofynion diwygio'r cwricwlwm.

Mae angen i ni sicrhau bod pob rhanddeiliad, yn enwedig ysgolion, awdurdodau lleol a'r consortia rhanbarthol, yn ymddiried yn y system a'r trefniadau y byddwn yn eu rhoi ar waith. Byddwn yn sicrhau bod y gwaith ymchwil yn seiliedig ar y wybodaeth a'r arbenigedd perthnasol ledled Cymru, a thu hwnt lle y bo'n briodol; a bod rhanddeiliaid yn cael eu cynnwys fel rhan o ddull gweithredu diwygiedig a ddyluniwyd ar y cyd mewn perthynas â defnyddio gwybodaeth at ddibenion gwerthuso, gwella ac atebolrwydd. Mae'n bwysig ein bod yn llwyddo yn hyn o beth, gan y bydd yn llywio ac yn cefnogi rhannau helaeth o'n gwaith yn y dyfodol.

Profi'r trefniadau gwerthuso a gwella

Hoffwn fanteisio hefyd ar y cyfle hwn i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am waith y mae Llywodraeth Cymru yn ei arwain i brofi elfennau eraill o'r trefniadau gwerthuso a gwella drafft.

Caiff agwedd gyntaf y gwaith hwn ei harwain gan fy swyddogion, Estyn a'r consortia rhanbarthol, gyda chymorth 22 o ysgolion (un o bob awdurdod lleol). Maent yn profi sawl elfen o'r trefniadau newydd, gan ganolbwyntio ar hunanwerthuso, gwella a chefnogi. Mae'r gwaith yn ystyried y canlynol:

- effaith y trefniadau newydd ar leihau llwyth gwaith a biwrocratiaeth;
- y dystiolaeth a/neu'r dangosyddion a all helpu i hwyluso prosesau hunanwerthuso effeithiol;
- y rolau, y cyfrifoldebau a'r ymddygiad sydd eu hangen gan bob partner yn y system er mwyn galluogi ymreolaeth broffesiynol a chymorth priodol er mwyn gwella.

Maent hefyd yn datblygu 'Adnodd Gwerthuso a Gwella Cenedlaethol' a fydd yn hanfodol wrth helpu ysgolion i roi trefniadau hunanwerthuso effeithiol ar waith. Bydd yn chwarae rhan wrth feithrin gallu ym mhob rhan o'r system drwy ganolbwyntio ar atgyfnerthu arweinyddiaeth, arweinyddiaeth addysgu, llesiant dysgwyr a staff, annog arferion arloesol a chefnogi dysgu proffesiynol. Erbyn diwedd tymor yr haf, rwyf yn awyddus i'r gwaith hwn ein tywys o ran sut y gellir cyflwyno'r adnodd hwn yn ehangach i ysgolion yng Nghymru, yn ogystal â rhoi sicrwydd y bydd yn helpu i roi'r Cwricwlwm newydd i Gymru ar waith.

Mae'r ail agwedd yn ymwneud â phrofi dull amlasiantaeth o gefnogi ysgolion, yn enwedig y rheini sy'n peri pryder, neu y mae risg y byddant yn peri pryder. Yn ddiau, mae'r broses gategoreiddio wedi gwella dealltwriaeth awdurdodau lleol a'r rhanbarthau o gryfderau ysgolion unigol a'r meysydd y mae angen iddynt eu gwella. Fodd bynnag, er gwaethaf y gwelliannau a welsom ym mhob rhan o'r system ysgolion yn gyffredinol, rwyf yn parhau i bryderu am yr ysgolion hynny, yn enwedig yr ysgolion uwchradd hynny, y mae angen y lefelau cymorth uchaf arnynt o hyd.

Mae'r problemau sy'n gysylltiedig â'r ysgolion hyn yn aml yn gymhleth, gan gynnwys: anawsterau ariannol; ad-drefnu; a phroblemau o ran ymddygiad a phresenoldeb. Felly, ni fydd y consortia na'r ysgolion ar eu pen eu hunain yn gallu gwella'r sefyllfa. Mae'n debygol y bydd angen partneriaethau cadarn yn cynnwys pob rhan o'r haen ganol ar yr achosion hyn, gan gynnwys gan yr awdurdodau lleol sydd â phwerau statudol i ymyrryd.

Felly, rydym yn treialu dull amlasiantaeth o'r fath â nifer bach o ysgolion uwchradd ledled Cymru: dwy o bob rhanbarth. Ar gyfer pob ysgol, bydd panel amlasiantaeth yn cydweithio er mwyn helpu'r ysgol, gan nodi ei phroblemau a'i hanghenion, cytuno arnynt a llunio cynllun cymorth wedi'i deilwra'n benodol ar gyfer yr ysgol. Dylai'r cynllun cymorth hwn helpu i hwyluso cytundeb cyfunol o ran gwelliannau cynaliadwy ar gyfer yr ysgol.

Dylai'r dull hwn olygu unwaith y bydd awdurdodau lleol a rhanbarthau wedi nodi'r ysgolion hynny y mae angen cymorth arnynt, y byddant yn gallu manteisio ar yr arbenigedd a'r adnoddau sylweddol sydd ar gael ym mhob rhan o'n haen ganol, gyda phawb yn gytûn ac yn anelu at yr un nod. Bydd hefyd yn galluogi Llywodraeth Cymru ac Estyn i asesu sut y bydd y dull yn gweithio fel rhan o'r trefniadau Gwerthuso a Gwella ehangach, gan gynnwys dyfodol y broses gategoreiddio, yn ogystal â llywio camau gweithredu Estyn mewn ymateb i argymhellion *Arolygiaeth Dysgu*.

Mewn ymateb i argymhellion y pwyllgor mewn perthynas â Her Ysgolion Cymru, yn adroddiad *Cyrraedd y Nod?*, dywedais, yn ogystal â dysgu o'r rhaglen honno, ei bod yn bwysig i ni edrych tuag at y dyfodol. Mae'r dull gweithredu a nodwyd gennyf uchod – sef y pwyslais ar hunanwerthuso er mwyn gwella i bob ysgol, yn ogystal â'r dull amlasiantaeth i'r ysgolion hynny y mae angen cymorth arnynt fwyaf – yn gwneud yn union hynny. Yn union fel y gwnaethoch argymhell y dylai unrhyw raglen gwella ysgolion yn y dyfodol gael ei chynnal am gyfnod digonol o amser i gael effaith barhaus, mae'r trefniadau hyn yn anelu at sicrhau gwelliannau hirdymor a chynaliadwy mewn ysgolion, yn hytrach nag atebion byrdymor.

PISA 2018

Yn dilyn canlyniadau siomedig PISA 2016, derbyniais gyngor yr OECD ar ein diwygiadau addysg. O ganlyniad, aethom ati i ddarparu'r buddsoddiad mwyaf erioed yn ein hathrawon, y rhaglen dysgu proffesiynol fwyaf erioed, ac rydym wedi parhau i ddiwygio ein cwricwlwm. Mae cenhadaeth ein cenedl wedi gosod y trywydd cywir a gallwn barhau i wella, ac mae'n rhaid i ni wneud hynny, gan adeiladu ar y momentwm presennol.

Fel y dywedais yn fy natganiad i'r Senedd ym mis Rhagfyr, roedd canlyniadau PISA 2018 yn brawf o waith caled ac ymroddiad ein hathrawon a'n myfyrwyr. Dangoswyd am y tro cyntaf, bod Cymru bellach yn y brif ffrwd ryngwladol, gan gyflawni'r cyfartaledd rhyngwladol ar gyfer Saesneg, Mathemateg a Gwyddoniaeth. Rydym wedi gwella ym mhob pwnc ac mae ein safle o gymharu â gwledydd eraill wedi gwella. Mae gennym fwy o berfformwyr uchel nag o'r blaen hefyd: cynyddodd nifer y myfyrwyr â pherfformiad uchel mewn darllen o 3% yn 2015 i 7% yn 2018, a chafwyd cynnydd o 4% i 7% mewn mathemateg a chynnydd o 4% i 5% mewn gwyddoniaeth.

Yn hanfodol, ar yr un pryd â'r gwelliannau hyn, lleihaodd y bwlch cyrhaeddiad darllen yng Nghymru. Roedd bwlch o 34 yn 2018, gostyngiad o 41 yn 2015, sy'n sylweddol llai na chyfartaledd yr OECD. Rwyf yn falch bod disgyblion yng Nghymru yn gallu goresgyn anafanteision eu cefndir yn well, o gymharu â disgyblion yng ngwledydd eraill yr OECD a'n bod yn bwrw ati o ddifrif i gysylltu tegwch â rhagoriaeth.

Mae'r canlyniadau yn cynnig cyfres gyfoethog o wybodaeth a meysydd i ni ymchwilio iddynt a chanolbwyntio arnynt ymhellach. Er enghraifft, mae'r bwlch mewn perfformiad darllen rhwng bechgyn a merched yn bryder cyffredin ym mhob gwlad sy'n cymryd rhan. Mae merched yn perfformio'n well na bechgyn ym mhob un gwlad, gan gynnwys Cymru. Yng Nghymru, roedd gwahaniaeth sylweddol rhwng sgoriau darllen cymedrig bechgyn (470) a sgoriau merched (497). Er bod bechgyn yn perfformio ychydig yn well na merched mewn mathemateg, nid oedd y gwahaniaeth yn ystadegol arwyddocaol.

Roedd y canlyniadau yn gadarnhaol, ond nid oeddent yn berffaith. Er enghraifft, er y bu gwelliannau o ran cyfran y perfformwyr uchel ym mhob pwnc, nid ydym wedi cyrraedd cyfartaledd yr OECD ar gyfer y grŵp hwn o ddysgwyr eto. Ond byddwn yn parhau i roi ein diwygiadau ar waith, ar ôl gwneud cynnydd clir yn erbyn y tri amcan a bennwyd gennyf yng nghynllun gweithredu cenhadaeth ein cenedl: codi safonau; mynd i'r afael â'r bwlch cyrhaeddiad; a sicrhau system sy'n destun balchder cenedlaethol ac yn meithrin hyder y cyhoedd. Mae'n bwysig ein bod yn dathlu llwyddiant, ond mae'n rhaid i ni barhau'n gadarn ar hyd y llwybr diwygio, yn hytrach na gorffwys ar ein rhwyfau.

Cyrhaeddiad mewn cymwysterau Safon Uwch/UG a TGAU yn 2019 ac yn ystod blynyddoedd blaenorol

Datgelodd canlyniadau cyfres arholiadau haf 2019 sawl maes o gynnydd pwysig o ran cyflawniadau dysgwyr yng Nghymru. Yn arbennig, cyrhaeddodd nifer cyffredinol y disgyblion a gyflawnodd y graddau uchaf mewn cymwysterau Safon Uwch ei lefel uchaf erioed, gyda 9 y cant ohonynt yn cyflawni A* a mwy na chwarter yn cyflawni A* neu A. Mae Cymru bellach yn cyflawni mwy o raddau A* nag unrhyw rai o ranbarthau Lloegr a Gogledd Iwerddon. Roedd dros dri chwarter y graddau a ddyfarnwyd yn raddau A* i C, gyda chynnydd amlwg mewn pynciau STEM allweddol, sef Bioleg, Cemeg a Ffiseg. Mae hyn yn newyddion da i ddysgwyr yng Nghymru, ac yn sefydlog o gymharu â 2018 ac yn parhau'n uchel yng nghyd-destun y duedd hanesyddol.

O ran cymwysterau TGAU, cafwyd gwelliant yng nghanlyniadau cyffredinol yr haf, yn ogystal â'r canlyniadau ar gyfer sawl pwnc unigol, ers 2018. Fodd bynnag, yn ystod yr ychydig flynyddoedd diwethaf, bu sawl newid pwysig yn y system sy'n ei gwneud hi'n anodd llunio cymariaethau yr un mor ystyrlon. Mae'r rhain yn cynnwys y camau a gymerwyd i atal y defnydd amhriodol o drefniadau cofrestru cynnar a newidiadau i'r arholiadau eu hunain, y mae ysgolion wedi addasu iddynt wrth iddynt gael eu cyflwyno'n raddol dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf.

Cyhoeddir y canlyniadau terfynol o ran cyrhaeddiad mewn cymwysterau TGAU a Safon Uwch yng Nghymru mewn datganiadau ystadegol fel dangosyddion ar gyfer y carfanau oedran dysgwyr perthnasol, ac maent ar gael yma: <https://llyw.cymru/canlyniadau-arholiadau-medi-2018-i-awst-2019>. Er bod y datganiadau hyn yn rhoi darlun defnyddiol o berfformiad cyffredinol, gallant hefyd guddio rhai o'r tueddiadau cyffredinol ar gyfer y graddau a gyflawnwyd a'r canlyniadau ar gyfer pynciau unigol.

Yn unol â'n hymrwymiad i ddatblygu dull gweithredu newydd ar y cyd mewn perthynas â defnyddio gwybodaeth fel rhan o drefniadau gwerthuso a gwella, byddai angen ymgynghori'n ffurfiol ar unrhyw newidiadau i'r defnydd a wneir o ddata cyfanredol is-genedlaethol, neu unrhyw drefniadau ar gyfer cyhoeddi data o'r fath, ac unrhyw newidiadau sylweddol eraill, er mwyn gallu ystyried y goblygiadau i bob defnyddiwr yn llawn, yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau. Ni fwriedir gwneud unrhyw newidiadau o'r fath i ddata arholiadau CA4.

Cymwysterau UG a Safon Uwch

Gostyngodd cyfanswm nifer y cofrestriadau ar gyfer cymwysterau Safon Uwch ac UG yn ystod haf 2019. Fodd bynnag, bu gostyngiad o 8% a 6% yn y boblogaeth o bobl ifanc 17 ac 18 oed, yn y drefn honno, ac mae'n debygol mai dyma'r prif ffactor a ysgogodd y gostyngiad mewn cofrestriadau.

Roedd canlyniadau cymwysterau UG yn sefydlog yn 2018/19 gyda chynnydd nodedig yn nifer y graddau A*-C ar gyfer sawl pwnc. Erys y gyfradd llwyddiant gyffredinol, sef A-E, ar gyfer cymwysterau UG yn sefydlog, ar 90%.

Canran y disgyblion a gofrestrodd ar gyfer cymwysterau cyfwerth â dau gymhwyster Safon Uwch, a gyflawnodd dair gradd A*-A yn 2018/19, yw 13.2 y cant, i lawr 0.2 pwynt o gymharu â lefel hanesyddol uchel y llynedd. Canran y disgyblion a gofrestrodd ar gyfer cymwysterau cyfwerth â dau gymhwyster Safon Uwch, a gyflawnodd dair gradd A*-C, yw 58.4 y cant, i fyny 0.4 pwynt, sy'n well na blynyddoedd blaenorol.

I'r rheini a gofrestrodd ar gyfer cymwysterau cyfwerth â dau gymhwyster Safon Uwch, a gyflawnodd drothwy Lefel 3 (cyfwerth â dwy radd A*-E Safon Uwch), y gyfradd llwyddiant yw 97.9 y cant, sef cynnydd o 0.4 pwynt o gymharu â'r llynedd, sy'n dangos gwelliant parhaus ers 2016/17. Y sgôr pwyntiau cyfartalog ehangach yw 741.3, sef cynnydd o 1.2 pwynt, yn unol â'r gwelliant parhaus ers 2016/17.

Mae'r tabl isod yn dangos perfformiad disgyblion 17 oed ers 2014/15.

Cyrhaeddiad disgyblion 17 oed mewn arholiadau yn ôl blwyddyn 2015-2019

	Nifer sy'n cofrestru ar gyfer cymhwyster sydd gyfwerth â 2 Safon	Canran a gyrhaeddodd trothwy Lefel 3 (2)	Nifer y disgyblion 17 oed (3)	Sgôr pwyntiau cyfartalog ehangach (4)	Canran a gofrestrodd ar gyfer o leiaf 2 Safon Uwch ac a gyflawnodd 3 gradd A*-A	Canran a gofrestrodd ar gyfer o leiaf 2 Safon Uwch ac a gyflawnodd 3 gradd A*-C	Canran a gyflawnodd y Tystysgrif Her Sgiliau lefel Uwch	Canran a gyflawnodd y Fagloriaeth Cymru lefel Uwch
2014/15	11,838	97.0	13,473	799.7
2015/16	10,804	98.0	12,066	823.2	6.7	38.3
2016/17	10,152	97.1	11,434	730.6	10.5	54.7
2017/18	9,452	97.6	10,613	740.1	13.4	57.9	69.2	59.7
2018/19	9,148	97.9	10,232	741.3	13.2	58.4	71.6	61.7

1. Nifer y disgyblion 17 oed a gofrestrodd ar gyfer cymwysterau cyfwerth â dau gymhwyster Safon Uwch. Heb gynnwys colegau AB.
2. Canran y disgyblion 17 oed a gofrestrodd ar gyfer cymwysterau cyfwerth â dau gymhwyster Safon Uwch a gyflawnodd drothwy Lefel 3. Er mwyn cyflawni trothwy Lefel 3, mae'n rhaid i ddisgybl gyflawni graddau cyfwerth â 2 radd A-E Safon Uwch. Heb gynnwys disgyblion o golegau AB.
3. Hyd at 1999/2000, roedd y cymwysterau a enillwyd gan ddisgyblion 16, 17 ac 18 oed yn cael eu cofnodi. O 2000/01, cafodd yr holl gymwysterau a enillwyd gan ddisgyblion 17 oed eu cofnodi, ac unrhyw arholiadau a safwyd yn gynharach. Nid yw'n cynnwys disgyblion o Golegau Addysg Bellach.
4. Sgôr pwyntiau cyfartalog ehangach ar gyfer disgyblion 17 oed. Yn cynnwys yr holl gymwysterau a gymeradwywyd ar gyfer disgyblion 16-18 oed yng Nghymru.

Cyfnod Allweddol 4

Eleni, rydym yn gweld canlyniadau cyntaf naw cymhwyster diwygiedig, sy'n anelu at sicrhau bod disgyblion yn meddu ar y sgiliau priodol ar gyfer y byd modern. Gallwn ymfalchïo yn y ffordd y llwyddodd ein disgyblion a'n hathrawon i ymdopi â'r broses o gyflwyno'r cymwysterau newydd hyn sy'n chwarae rhan hanfodol wrth godi safonau.

Fel rhan o'r broses barhaus o ddatblygu trefniadau gwerthuso a gwella newydd i ysgolion yng Nghymru, yn lle rhannau o'r system atebolrwydd etifeddol, cyflwynwyd sawl mesur perfformiad interim ar gyfer Cyfnod Allweddol 4 hefyd ar gyfer y flwyddyn academaidd bresennol. Yn ogystal, caiff pob mesur eleni ei gyfrifo ar sail cofrestriad cyntaf disgybl ar gyfer cymhwyster, yn hytrach na'i gofrestrriad gorau fel yn flaenorol. O ganlyniad, nid yw'n briodol llunio cymariaethau dros amser, ond mae'n bwysig wrth helpu i sicrhau bod ffocws cadarn ar fuddiannau pennaf dysgwyr.

Mesurau perfformiad etifeddol

Ni ellir cymharu data cyn 2016/17 yn uniongyrchol, o ganlyniad i newidiadau sylweddol yn y ffordd y caiff y dangosyddion eu cyfrifo. Canran y dysgwyr a gyflawnodd y trothwy Lefel 2 cynwysedig (5 x TGAU gradd A*-C, gan gynnwys Cymraeg iaith gyntaf neu Saesneg a mathemateg) yn 2019 yw **53.8** y cant. Ar gyfer y rheini a gyflawnodd drothwy Lefel 1, y lefel cyflawniad yw **92.8** y cant. Canran y disgyblion a gyflawnodd 5 x gradd A*-A yw **18.0** y cant.

Mesur	2016/17	2017/18	2018/19
Lefel 1	94.4	93.7	92.8
Lefel 2 cynwysedig	55.7	56.5	53.8
5 x A*- A	16.8	18.0	18.0

Mesurau perfformiad interim newydd Cyfnod Allweddol 4 ar gyfer 2019

Mae'r mesurau perfformiad interim a gyflwynwyd eleni ar gyfer Cyfnod Allweddol 4 yn symud oddi wrth fesurau sy'n seiliedig ar drothwyon, i'r rheini sy'n seiliedig ar y pwyntiau a gyflawnir gan y garfan gyfan. Y bwriad yw darparu dull gweithredu mwy cynhwysol, gan y caiff ysgolion eu gwerthuso yn ôl y gwahaniaeth a wnânt i gynnydd pob disgybl. Mae'r mesurau yn cydnabod unigolion sy'n cyflawni graddau uwch, yn ogystal ag ymdrechion disgyblion nad ydynt yn cyflawni gradd C, ac yn symud y ffocws oddi ar y disgyblion sy'n cyrraedd lefel drothwy ofynnol, i godi ein dyheadau yn fwy cyffredinol.

Mae pob mesur yn nodi gradd disgybl ac yn ei throsi'n sgôr pwyntiau. Wedyn, defnyddir y gwerth cymedrig ar gyfer y garfan gyfan fel y mesur. Cyfrifir y sgôr Capio 9 gan ddefnyddio'r naw canlyniad gorau ar gyfer pob disgybl, gyda gofynion pwnc-benodol mewn Llythrennedd, Rhifedd a Gwyddoniaeth. Dyluniwyd y mesurau er mwyn osgoi culhau dewis dysgwyr, gan felly ddiwallu anghenion dysgwyr unigol a chefnogi eu cyflawniadau yn well.

O hydref 2019, mae Llywodraeth Cymru yn adrodd ar bum prif fesur:

- Sgôr pwyntiau Capio 9
- Y mesur Llythrennedd
- Y mesur Rhifedd
- Y mesur Gwyddoniaeth
- Tystysgrif Her Sgiliau Bagloriaeth Cymru

Yn 2019, perfformiodd merched yn well na bechgyn ym mhob un o'r dangosyddion hyn. Y sgôr pwyntiau Capió 9 gyfartalog (fersiwn y mesur interim) yw 354.4. Fel y nodir uchod, oherwydd newidiadau sylweddol yn y ffordd y caiff y dangosyddion eu cyfrifo, ni ellir llunio cymariaethau uniongyrchol â mesurau perfformiad cyn 2016/17. Yn ogystal â hyn, cyflwynwyd Tystysgrif Her Sgiliau newydd yn 2016/17, felly dim ond yn ôl at y dyddiad hwn y dylid cymharu mesur y Dystysgrif Her Sgiliau. Mae'r mesur Capió 9 wedi newid ers y llynedd (lleihawyd nifer y gofynion pwnc-benodol), felly ni ellir ei gymharu â blynyddoedd blaenorol. Nodir cyrhaeddiad yn y prif fesurau eraill isod.

Mesur	2016/17	2017/18	2018/19
Sgôr Pwyntiau Llythrennedd	39.1	39.4	39.0
Sgôr Pwyntiau Rhifedd	37.9	38.3	37.2
Sgôr Pwyntiau Gwyddoniaeth	39.0	36.8	36.8
Sgôr Pwyntiau'r Dystysgrif Her Sgiliau	28.6	36.5	36.4

Fodd bynnag, dangosyddion interim yw'r dangosyddion hyn, ac mae'n bwysig i ni ystyried sut y cânt eu defnyddio i gefnogi cynnydd pob dysgwr.

Perfformiad disgyblion sy'n gymwys i gael Prydau Ysgol am Ddim

Ym mhob un o'r pum prif fesur, mae dysgwyr nad ydynt yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim yn dal i berfformio'n well na'r disgyblion hynny sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim:

Mesur	Disgyblion sy'n gymwys i gael Prydau Ysgol am Ddim	Disgyblion nad ydynt yn gymwys i gael Prydau Ysgol am Ddim	Bwlch
Mesur Capió 9	298.9	376.2	77.3
Sgôr Pwyntiau Llythrennedd	32.5	41.4	8.9
Sgôr Pwyntiau Rhifedd	29.5	39.7	10.2
Sgôr Pwyntiau Gwyddoniaeth	28.3	39.8	11.5
Sgôr Pwyntiau'r Dystysgrif Her Sgiliau	29.5	39.1	9.6
Lefel 2 cynwysedig	28.4%	60.5%	32.1
5 A*-A	5.0%	21.2%	16.2

Lle y bu mesurau perfformiad etifeddol ar gyfer Cyfnod Allweddol 4 ar waith ers cyfnod hwy, ac er gwaethaf newidiadau a wnaed o bryd i'w gilydd i'r dull ar gyfer cyfrifo'r mesurau, bu'r bwlch rhwng disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim a disgyblion nad ydynt yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim yn gymharol gyson. Y prif eithriad yw trothwy Lefel 1 (canran y disgyblion sy'n cyflawni 5 x cymhwyster TGAU (neu gyfwerth) gradd A*-G), y mae'r bwlch ar ei gyfer fwy neu lai wedi haneru o tua 18 pwynt yn 2006/07 i tua 9 pwynt yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Cynnydd wrth fynd i'r afael â'r bwlch cyrhaeddiad

Dysgwyr sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim

Mae'n gwbl annerbyniol bod amgylchiadau cymdeithasol neu economaidd plant yn dylanwadu ar eu llwyddiant. Yn sail i'n holl waith mae cred na ddylai ble mae plentyn yn byw, ei gefndir, nac incwm ei rieni ddylanwadu ar ei allu i gael budd o addysg.

Ystyrir bod dros 18% o blant yng Nghymru yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim ac mae'n hanfodol bod cyllid eu hysgolion yn cyfateb i'n hymrwymiad i sicrhau eu bod yn cyflawni'r deilliannau addysgol gorau. Ers ei gyflwyno yn 2012, rydym wedi rhyddhau mwy na £475 miliwn drwy'r Grant Datblygu Disgyblion (PDG), sydd wedi helpu cyfwerth â thros 530,000 o blant a phobl ifanc i wireddu eu potensial. O flwyddyn i flwyddyn, rydym wedi ymestyn y PDG, ac mae bellach yn cefnogi nifer fwy byth o'n dysgwyr mwyaf agored i niwed. Yn ogystal â'r elfen prydau ysgol am ddim, mae darpariaeth y PDG bellach yn cynnwys plant sy'n derbyn gofal, y rhai sydd yn y blynyddoedd cynnar a'r rhai sydd mewn unedau cyfeirio disgyblion a lleoliadau addysg heblaw darpariaeth yn yr ysgol.

Ers cyflwyno'r PDG yn 2012, cynhaliwyd gwerthusiad tair blynedd (2013/14-2015/16) er mwyn cadarnhau effeithiolrwydd y grant. Cynhaliwyd gwerthusiadau diweddarach hefyd o'r elfen Plant sy'n Derbyn Gofal ac elfen y Blynyddoedd Cynnar. Nod y tri gwerthusiad oedd rhoi sicrwydd bod y cyfnod gweithredu cychwynnol wedi mynd rhagddo fel y bwriadwyd. Canfu gwerthusiad IPSOS Mori o'r PDG fod llawer o ysgolion o'r farn bod y cyllid yn 'amhrisiadwy', a bod cynnydd da wedi'i wneud wrth nodi anghenion dysgwyr dan anfantais a'u diwallu.

Bellach, mae gan y rhan fwyaf o ysgolion systemau ar waith i olrhain a monitro cynnydd eu dysgwyr sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim a'u dysgwyr sy'n derbyn gofal. Bydd hyn oll yn golygu y gellir cynnal gwaith dadansoddi cadarnach yn y dyfodol. Byddwn yn ystyried sut y gallwn weithio gydag ysgolion er mwyn manteisio i'r eithaf ar y data a gesglir ac atgyfnerthu'r trefniadau monitro ar gyfer gwerthusiadau yn y dyfodol. Bydd hyn yn ffactor wrth ddatblygu canllawiau newydd ar gyfer y PDG.

Ochr yn ochr â'r gwerthusiadau annibynnol tymor hwy, mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi systemau ar waith i gynnal gwaith monitro rheolaidd yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys:

- ein Heiriolwr Codi Cyrhaeddiad;
- cyfarfodydd bob hanner tymor rhwng swyddogion a chynghorwyr PDG strategol y consortia, sy'n canolbwyntio ar weithredu, monitro effaith a mentora cymheiriaid.

Yn rhinwedd ei swydd fel Eiriolwr Codi Cyrhaeddiad, mae Syr Alasdair Macdonald yn ymweld yn rheolaidd ag ysgolion ledled Cymru. Mae gwybodaeth a phrofiad helaeth Syr Alasdair, sy'n cynnwys ei gyfnod fel hyrwyddwr Her Ysgolion Cymru, yn ei alluogi i gynnal gwerthusiadau parhaus a nodi arferion gorau. Mae hyn yn darparu asesiad amser real i ysgolion a Chynghorwyr PDG ar lefel weithredol, yn wahanol i'r oedi sy'n gysylltiedig â gwerthusiadau a threfniadau casglu data ffurfiol. Rwyf yn cyfarfod â Syr Alasdair ddwywaith y flwyddyn i drafod ei ganfyddiadau a sut y gellir eu defnyddio i wella arferion ledled Cymru.

Mae'r broses o benodi cynghorwyr PDG strategol wedi gwella rôl y consortia rhanbarthol wrth ysgogi cynnydd yn y maes hwn. Caiff y cynghorwyr eu cefnogi a'u tywys gan Syr Alasdair. Bydd eu ffocws ar anghenion dysgwyr dan anfantais yn atgyfnerthu'r cymorth a roddir i ysgolion. Ein nod yw sicrhau y gall y cynghorwyr gael gafael ar yr adnoddau angenrheidiol, gan gynnwys arferion gorau, gwaith ymchwil a data, er mwyn gwella cyrhaeddiad ein dysgwyr mwyaf agored i niwed. Yn bwysig, mae'n ofynnol iddynt atgyfnerthu eu trefniadau cydweithio

ledled Cymru er mwyn sicrhau y caiff arferion da eu rhannu a'u datblygu. Un enghraifft o hyn yw'r gyfres o seminarau dysgu proffesiynol ar gyfer pecyn cymorth EEF y mae cynghorwyr PDG yn ei hwyluso ledled Cymru er mwyn codi ymwybyddiaeth a thynnu sylw at arferion gorau.

Byddwn hefyd yn parhau i gynnal trafodaethau ag arbenigwyr yn y maes er mwyn pennu dichonoldeb asesu gwerth am arian cyllid PDG. Ni lwyddodd rhaglenni tebyg fel y Premiwm Disgybl i ymgymryd â gwaith o'r fath, felly byddwn yn ystyried pa ddulliau addas a all fod ar gael ar gyfer cynnal y gwaith asesu hwn.

Dysgwyr o leiafrifoedd ethnig a dysgwyr sy'n Sipsiwn, Roma a Theithwyr

Camdybir nad yw dysgwyr o leiafrifoedd ethnig yn perfformio cystal â dysgwyr o gefndir Prydeinig gwyn. Dengys ystadegau cyrhaeddiad o'r Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion fod y rhan fwyaf o ddysgwyr o gefndir lleiafrifoedd ethnig yn perfformio'n well na'u cyfoedion Prydeinig gwyn ym mhob cyfnod allweddol o'u haddysg. O ganlyniad, nid ydym yn canolbwyntio ar fesur y bwlch cyrhaeddiad.

Mewn perthynas â data cyrhaeddiad ar gyfer dysgwyr sy'n Sipsiwn, Roma a Theithwyr, rhaid i ni fod yn ofalus gan fod y niferoedd yn fach iawn a bod y data am y grŵp hwn yn amrywio'n sylweddol, felly nid oes modd dod i unrhyw gasgliadau cadarn. Serch hynny, mae'r data cyrhaeddiad ar gyfer dysgwyr sy'n Sipsiwn, Roma a Theithwyr ymhlith yr isaf o bob grŵp.

Rydym yn parhau i ddarparu cyllid i awdurdodau lleol er mwyn iddynt ddarparu gwasanaethau i helpu dysgwyr o leiafrifoedd ethnig a dysgwyr sy'n Sipsiwn, Roma a Theithwyr. Darperir £10 miliwn i Leiafrifoedd Ethnig a Sipsiwn, Roma a Theithwyr (MEGRT) yn ystod y flwyddyn ariannol hon, a neilltuwyd £10m yn y gyllideb ddrafft ar gyfer y flwyddyn nesaf.

Gall awdurdodau lleol benderfynu ar y ffordd orau o ddefnyddio'r cyllid hwn i helpu dysgwyr o leiafrifoedd ethnig a dysgwyr sy'n Sipsiwn, Roma a Theithwyr yn ardal eu hawdurdod lleol o fewn telerau ac amodau'r grant. Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu cynlluniau cymorth sy'n nodi sut maent yn bwriadu defnyddio'r grant i helpu'r grwpiau hyn o ddysgwyr ac i nodi deilliannau penodol er mwyn gwella eu cyrhaeddiad, a gaiff eu cymeradwyo gan y tîm yn Llywodraeth Cymru cyn rhyddhau'r cyllid. Fodd bynnag, mae'r meysydd canlynol yn cynnig enghreifftiau o sut y caiff y cyllid hwn ei ddefnyddio i roi cymorth:

- datblygu arbenigedd ac arferion da mewn ysgolion yng Nghymru a'u rhoi ar waith – drwy wasanaethau awdurdodau lleol ac mewn ysgolion unigol;
- caffael iaith;
- cyfleoedd addysg i ddysgwyr a'u teuluoedd;
- meithrin dealltwriaeth o ddiwylliant a hunaniaeth.

Er bod y cyllid hwn ar gael, nid dim ond arian sydd ei angen er mwyn ymdrin ag achosion o dangyflawni ymhlith dysgwyr sy'n Sipsiwn, Roma a Theithwyr. Rydym yn cydnabod bod sicrhau y gall ysgolion adnabod a deall diwylliant y cymunedau hyn yn well, er mwyn meithrin cydberthnasau llawn ymddiriedaeth a chynnig dull gweithredu hyblyg, yn un o'r meysydd allweddol y mae angen ei wella. Gall hyn wneud i deuluoedd deimlo'n fwy hyderus ynglŷn ag anfon eu plant i'r ysgol.

Er mwyn helpu ysgolion yn hyn o beth, rydym wrthi ar hyn o bryd yn llunio'r fersiwn derfynol o ganllawiau newydd, sy'n cynnwys enghreifftiau o arferion gorau a strategaethau llwyddiannus o bob cwr o Gymru o ran sut i wella'r broses o ymgysylltu â dysgwyr sy'n Sipsiwn, Roma a Theithwyr a'u lefelau presenoldeb.

Plant sy'n derbyn gofal a phlant sydd wedi'u mabwysiadu

Mae gan bob plentyn yng Nghymru – gan gynnwys y rheini sy'n derbyn gofal a'r rheini a fu'n derbyn gofal – yr hawl i ddisgwyl addysg ardderchog, ni waeth beth fo'i amgylchiadau. Bydd llawer o blant sy'n derbyn gofal a phlant a fu'n derbyn gofal wedi wynebu trawma a straen cyn cael eu derbyn i'r system ofal. Bydd llawer wedi cael eu cam-drin a'u hesgeuluso, a bydd pob un ohonynt wedi wynebu newidiadau teuluol sylweddol. Bydd yr amgylchiadau hyn yn effeithio ar bob agwedd ar fywyd plentyn, gan gynnwys addysg.

Rydym yn cydnabod y gall cyrhaeddiad addysgol da arwain at sefydlogrwydd, sicrwydd a bywyd annibynnol a boddhaus yn y dyfodol. Dyna pam ein bod wedi darparu tua £5 miliwn bob blwyddyn i helpu plant sy'n derbyn gofal a phlant a fu'n derbyn gofal drwy PDG-LAC.

Y consortia rhanbarthol sy'n gweinyddu'r grant hwn, ar y cyd ag awdurdodau lleol ac ysgolion. Mae'r cyllid yn cynnwys darpariaeth ar gyfer pedwar 'Cydgysylltydd Arweiniol Rhanbarthol ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal': un i bob un o'r consortia. Mae'r dull gweithredu hwn yn galluogi'r consortia, mewn partneriaeth ag ysgolion ac awdurdodau lleol, i bennu'r ymyriadau strategol mwyaf effeithiol i helpu pobl ifanc sydd â phrofiad o'r system ofal, ni waeth pa newidiadau y byddant yn eu hwynebu o ran eu gofal nac o ran lleoliadau ysgol.

Yn ddiweddar, rydym wedi rhoi trefniadau newydd a chryfach ar waith ar gyfer PDG-LAC. Gwnaed hyn mewn ymateb i nifer o ffactorau – gan gynnwys canlyniadau TGAU siomedig yn 2017 ar gyfer plant sy'n derbyn gofal, canfyddiadau a ddaeth i'r amlwg o'r gwerthusiad annibynnol o'r PDG-LAC sydd bellach wedi'i gyhoeddi ac argymhellion adroddiad '*Cyrraedd y nod?*' y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg. (Yn 2017, dim ond 12% o'r plant a oedd yn derbyn gofal a gyflawnodd y trothwy Lefel 2 cynwysedig, o gymharu â 23% yn 2016 a 20% yn 2018). Nod y trefniadau newydd yw galluogi gwell cysondeb cenedlaethol er mwyn cyflawni'r deilliannau addysgol gorau i'r plant hyn.

Mae ein cynllun tair blynedd ar gyfer addysg a gwasanaethau cymdeithasol ar y cyd, *Codi uchelgais a chyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal*, a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2016, wedi dod i ben. Gwnaethom weithio'n agos gyda phartneriaid i roi camau gweithredu'r cynllun ar waith, ac mae'r gwersi a ddysgwyd a'r arferion a ddeilliodd o hynny bellach wedi cael eu rhoi ar waith ym maes addysg a gwasanaethau cymdeithasol, gan gynnwys penodi cydgysylltwyr arweiniol ar gyfer plant sy'n derbyn gofal ym mhob consortiwm rhanbarthol.

Rydym yn parhau'n ymrwymedig i wella deilliannau i blant sy'n derbyn gofal ym maes addysg ac yn bwriadu adeiladu ar y cynnydd a wnaed, drwy ystyried modelau ar gyfer dull gweithredu integredig ar gyfer addysg a gwasanaethau cymdeithasol. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru ym maes addysg a gwasanaethau cymdeithasol wedi ymgysylltu ar y cyd ag amrywiaeth o randdeiliaid, gan gynnwys cynrychiolwyr o fyd addysg, gwasanaethau cymdeithasol a phobl ifanc â phrofiad o'r system ofal, i ystyried a datblygu blaenoriaethau addysg ar gyfer y dyfodol. Os cytunir ar y gyllideb ddrafft, byddwn yn dyrannu £900k yn 2020-21 i ymgymryd â gwaith archwiliadol pellach ar ddull gweithredu integredig er mwyn helpu plant sy'n derbyn gofal ym maes addysg. Fel rhan o hyn, rydym wedi comisiynu ymarfer cwmpasu i ystyried modelau integredig, Ysgolion Rhithwir a dulliau gweithredu system gyfan ymhellach, fel sail ar gyfer dull gweithredu i Gymru.

Cyllid i wella ysgolion a chodi safonau

Yn olaf, gwnaethoch holi ynghylch cyllid i wella ysgolion. Fel y nodais yn fy nhystiolaeth i'r Pwyllgor fel rhan o'r broses o graffu ar y gyllideb, mae cyllideb 2020-21 yn seiliedig ar ymrwymiad i lwyddiant a llesiant pob dysgwr, ni waeth beth fo'i gefndir na'i amgylchiadau

personol ac wedi'i hategu gan ein hymrwymiad i hawliau plant. Mae'n cynnwys cyllid grant sylweddol i wella ysgolion a chodi safonau, er mwyn helpu i roi'r cwricwlwm newydd a'i bedwar amcan galluogi ar waith. Ac mae'n cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i fuddsoddi £100 miliwn er mwyn codi safonau ysgolion, dros dymor y Cynulliad hwn, gyda mwy na hanner y buddsoddiad hwn wedi'i flaenoriaethu i wella addysgu a dysgu, gan gydnabod mai ein hathrawon yw ein cyfryngau unigol gorau i sicrhau newid a gwelliannau yn yr ystafell ddosbarth.

Ochr yn ochr â'r buddsoddiad hwn, rydym yn gweithredu cynllun strategol tair blynedd clir, er mwyn rhoi'r trefniadau gwerthuso, gwella ac atebolrwydd cadarn a ddisgrifir uchod ar waith. Gyda'r cynllun a'r adnoddau priodol, gallwn sicrhau llwyddiant cenhadaeth ein cenedl, gan godi safonau i bob plentyn a pherson ifanc.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Kirsty Williams', written over a light grey grid background.

Kirsty Williams AC
Y Gweinidog Addysg

Eitem 3.1

CYPE(5)-06-20 - Papur i'w nodi 1

Children, Young People and Education Committee - Follow-up questions

ERW Submission

Additional financial information:

- A breakdown by local authority of the £250,000 they are receiving in 2019-20 from their local authorities.

	19-20
LA	Amount
Powys	33,561
Ceredigion	18,691
Pembrokeshire	33,837
Carmarthenshire	53,178
Swansea	69,913
Neath Port Talbot	40,820
Grand Total	250,000

Specific groups of pupils

- In our 2018 inquiry on the PDG and schools causing concern, we heard that schools use a number of different tracking tools to monitor pupils' progress, including 'Alps'. Do the consortia favour or promote a particular tool in their region or is there quite a lot of variation in the methods used by different schools?**

ERW does not favour or promote one specific model. However, we provide financial support for the 'Alps' programme across some of the member local authorities. Those opting not to utilise this tool provide support for their schools through other strategies. We are currently reviewing these plans and evaluating the effectiveness of tools such as 'Alps.'

Our Challenge Adviser work captures both discussion and practice with regard to the role and effectiveness of tracking tools in general. This facilitates awareness and understanding of the range of models available across the Consortium.

In addition, both our ERW Head teacher Reference Board and ERW Data Group support healthy levels of sharing good practice. The current climate with regard to revised evaluation and improvement

arrangements sits very neatly with this work with all parties focused on the intelligent use of performance data in support of all learners.

2. How much progress is being made in reducing the attainment gap between pupils eligible for free school meals (eFSM) and their peers in your region?

Increasing the regional focus on improving use and understanding of the PDG has been our primary focus over the last two years. We have worked to improve pupil attainment through improved teaching and learning, creating opportunities for schools and learners to undertake new professional learning, share up to date research and guidance, share effective practice, provide one to one support, facilitate school to school working and develop strategic support where necessary and possible. This work has include:

Increased understanding and awareness of the PDG:

- a new Strategic Adviser / Regional Coordinator is in place to provide direct support to schools and develop regional strategy
- extensive engagement with school leaders, local authority officers and school staff to discuss and challenge best use of grant funding and how it is being both targeted towards individuals and used to support whole school approaches to wellbeing
- engagement with clusters via attendance at Cluster meetings to ensure support and awareness raising in an ongoing manner across the region along with direct, one to one interaction with schools
- developed strong relationships with LA PDG, PDG LAC Leads and CAs to ensure understanding and knowledge of local context and key information

Increased opportunities for Professional Learning:

- new professional learning communities set up to give schools regular opportunities to share effective practice and learn from others
- regional training opportunities provided around Attachment and Trauma, Parental Engagement and improving attainment strategies from the Education Endowment Foundation
- PDG Effective Practice Network launched to provide school staff with local access to bite size sessions on specific research and what works etc.
- increased opportunities made available for 2019-20 and beyond that will include – Supporting Adopted Learners, Attachment and Trauma within the context of Curriculum

2020+, Empowering Disadvantaged Learner through Creative Learning, Designated LAC Leads Training and regional conference on supporting all learners (with specific focus around wellbeing and inclusion).

Increased opportunities for School to School working:

- numerous opportunities have been put in place for schools to learn from each other and share effective practice
- 'Peer Review' pilot set up with three Welsh medium secondary schools to explore use of the PDG grant and wellbeing provision within schools, the intention is to roll out the programme further following evaluation of the pilot and development of template documents
- support brokered for schools through CAs where appropriate (based on analyses of use of funding)

Additional funding provided to schools and clusters:

- to support specific ideas and pilot projects we have provided schools and clusters with additional funding through the PDG Ideas Fund (this was from additional money provided to the region on top of the PDG*). This has allowed schools to consider projects that could support attainment locally and allow them to pilot ideas and collaborations. Some excellent examples of spend have been witnessed including, PRU Wellbeing Conference with over two hundred PRU staff attending from across the region, projects to support literacy and numeracy, aspirational programmes and projects to support more able and talented learners and engaging external specialist organisations to support schools with specific issues and strategic priorities. Much of this work will continue to evolve and develop in support of schools' needs.

*40 schools received funding in 2018-19 with a wide range of projects delivered, including:

- Family Engagement - increased engagement with harder to reach families, direct one to one support provided for some families and increased engagement with families supporting reading and literacy programmes;
- A range of entrepreneurial projects set up in partnerships between schools. FSM pupils working directly with external artists and community leaders to produce and sell products;

- A range of literacy and numeracy programmes developed and delivered with improvements seen across the schools and clusters;
- Professional Learning events developed and delivered – improving and increasing staff awareness around trauma and attachment, resilience and strategies for improving pupil wellbeing;
- New projects such as ‘Empathy Lab’ introduced to schools supporting increased engagement around reading;
- Pupil enrichment and aspiration programmes developed and delivered across numerous schools across the region, offering FSM pupils the opportunity to undertake new and exciting activities;
- Implementation of a Restorative Practice pilot;
- Schools utilising the money to develop pupil wellbeing through activities such as yoga and mindfulness in the classroom. Schools report clear improvements in behaviour and engagement from pupils as a result of this work.

3. How much of a role do the consortia have in supporting minority ethnic pupils and Gypsy, Roma and Traveller learners? How has the approach changed in recent years? Is this work led by a lead authority in the region rather the consortium?

As noted within our submission, WG grant funding in support of these specific pupils is provided directly to local authorities. The six local authorities undertake this work within their individual LA. Each local authority has continued to deploy varying levels of resource based on their individual context in the most beneficial and productive manner. Their strategies to ensure progress and achievement for these pupils include:

- Utilisation of funding to provide centrally based staff and school-cluster based models along with material resources for schools
- Engagement with the Language Acquisition model
- Provision of guidance, policy documentation and materials electronically to support school provision
- Enhancing training for schools to engender greater self-sustainability and impact
- Analysis of survey data to identify specific needs and appropriate targeting of resources
- Securing participation and representation within key groups e.g. Youth Council
- Consultation with pupils to glean their ‘voice’ with an emphasis on ‘learning styles’

- Strengthening awareness and understanding of cultures and expectations through training, workshops and partnership activities

Several local authorities are reviewing their practice and delivery service models to ensure longer term effectiveness and sustainability.

The work of Challenge Advisers across our region focuses on pupil provision, progress and achievement. This work understandably encompasses discussion with school leaders with regard to the progress and outcomes of various groups of learners.

All of work as Consortia on supporting effective pedagogy and leadership ensures an ongoing emphasis on awareness of the needs of all learners within wholly inclusive schools.

CYPE(5)-06-20 - Papur i'w nodi 2

Central South Consortium response to additional questions: The National Assembly for Wales: Children Young People and Education Committee / School improvement and raising standards

In our 2018 inquiry on the PDG and schools causing concern, we heard that schools use a number of different tracking tools to monitor pupils' progress, including 'Alps'. Do the consortia favour or promote a particular tool in their region or is there quite a lot of variation in the methods used by different schools?

Fischer Family Trust analysis is available to all schools in the Central South Consortium region via the local authorities. This provides analysis for Key Stage 2 and Key Stage 4 for both estimates and self-evaluation of estimates vs actuals.

Currently there is not a national evaluation of pupil progress available and this means CSC supports schools and settings with the tracking systems within individual schools but does not support any particular tool or method of tracking. Challenge advisers work with schools to ensure tracking is effectively used to support the progress of individual learners.

Along with other regions the CSC uses 'ALPS' (a company who measure and compare progress from GCSE to A level across over 2,000 providers in England and Wales) as a value-added performance analysis for GCSE, A Level, AS level and BTEC in secondary schools.

CSC provide analysis to every school in the region that details pupil progress between consecutive key stages/phases e.g. Foundation Phase to Key Stage 2. This analysis is provided for each area of learning or core subject where comparisons are available from the previous key stage/phase and is available for the whole school and also for specific groups of pupils e.g. gender and free school meal eligibility.

CSC collect the currently secure data across Year 11 for Secondary and Middle schools to monitor progress towards the end of the academic year and external qualifications/performance measures, with an additional collection for Year 10 in June for a similar purpose for the following academic year.

How much progress is being made in reducing the attainment gap between pupils eligible for free school meals (eFSM) and their peers in your region?

Strands within the current CSC Business Plan has a specific emphasis in promoting improved outcomes for vulnerable learners. In addition, school improvement staff in CSC have a performance management target in relation to the achievement of reducing the attainment gap between pupils eligible for free school meals (eFSM) and their peers.

The regional Teaching and Learning Strategy is under development and being co-constructed with a wide variety of stakeholders and incorporates the strategy for Equity

and Wellbeing. This strategy will encompass all the approaches that are being implemented across the region to support schools in promoting improved outcomes for vulnerable learners.

A summary of some of the aspects within the regional strategy include:

- Closer challenge and monitoring schools' use of the Pupil Development Grant (PDG). Two hundred schools across the region submitted an evaluation of the PDG in the summer term of 2019. Currently schools are submitting their PDG plans electronically. An evaluation of all secondary schools and a sample of primary PDG plans to be conducted in February 2020.
- A pilot in collaboration with the "Inclusion Expert" led by Daniel Sobell (as part of the school-led hub programme) is underway with a good level of engagement by twenty schools across the region. The pilot which has seen impressive gains in schools in England involves identifying successful practice in supporting vulnerable learners as well as gathering information about the wellbeing support schools are offering. The pilot includes looking at the effectiveness of how vulnerable pupils are tracked as well as initiatives or other interventions that are being undertaken. Effective wellbeing assessment tools are being identified as part of the Inclusion Expert pilot. Evaluating this information in conjunction with an evaluation of all of the schools PDG plans and wellbeing tools will identify how CSC can support schools in improving outcomes for vulnerable learners. This will then determine the professional learning offer being delivered by CSC
- The professional learning offer to all schools will be structured around the results of the pilots that are taking place this year. The evaluations of the PDG plans as well as evaluating effective equity and wellbeing support taking place in the pilot schools will result in co-constructing an ongoing professional learning offer based on sound research
- CSC will work with schools in refining systems of monitoring, evaluating and reviewing. This will involve providing guidance in how these systems can effectively determine the progress of vulnerable learners. It will look at listening to learners, book looks as well as learning walks and will work in collaboration with the work that is going on with the work of the Learning Collaborative, led by Dr Lyn Sharratt.
- The provision for groups of vulnerable learners is at the heart of the ALN transformation work and will look to identify what is effective teaching and learning for vulnerable learners. The transformation lead in CSC is working in partnership in the development of the business plan for 2020/2021.
- In some areas within this region many children start school with deficit speaking skills. We are working with Voice 21 to raise the state of oracy in schools across Wales. In 2018-19 116 schools in CSC were invited to take part. All secondary schools and one primary from each cluster. Also 6 special schools. In 2019-20 a further 124 schools invited to take part.

- As part of the PDG LAC and MAT work clusters have been established to ensure that true reciprocity exists, and schools are effectively sharing strong practice. This will allow for projects to be developed, cluster training to be shared and improved outcomes for more able and children looked after
- Effective research is at the heart of all project evaluations. CSC are working in collaboration with Cardiff Metropolitan University to ensure that robust evaluation of the impact of all school improvement work that is taking place is effectively documented allowing the identification and sharing of successful practice
- Partnership working with other local authority services is on-going for example working with the attendance and exclusion leads across the 5 authorities. Projects involve identifying and sharing effective practice in schools, sharing effective protocols and working with improving outcomes for free school meal pupils

In addition to the information provided above the region has:

- A regional professional panel (including local authorities and CSC) that discusses and approves school grant plans for Looked After Children (LAC), with headteachers from across the region. Plans are reviewed for evidence of impact at the end of the year.
- A regional professional learning offer for schools and settings that covers aspects of the wellbeing and equity agenda.
- Support for governors to interrogate data on groups of learners to assist in their role.
- Developed a Wellbeing tool – PERMA in Bridgend, Cardiff, Merthyr Tydfil and Rhondda Cynon Taf as well as providing ongoing support for the Wellbeing Tool used in the Vale of Glamorgan (SELFIE).
- Engaged with Education Endowment Foundation to host regional research events.
- Further development and implementation of the consortia's PDG Strategic Adviser Role across the region with focus on regional objectives/outcomes and national collaboration and consistency of role via the All Wales PDG project group.

How much of a role do the consortia have in supporting minority ethnic pupils and Gypsy, Roma and Traveller learners? How has the approach changed in recent years? Is this work led by a lead authority in the region rather the consortium?

The support element for minority ethnic pupils and Gypsy, Roma and Traveller learners is provided through via local authorities. Since 2017, the Minority Ethnic Achievement, and Gypsy and Traveller Children Education Grants are passported directly from Welsh Government to Local Authorities.

As at PLASC in January 2019 approximately 17% of the school population across the region are from backgrounds other than White British, this includes 0.2% pupils classed as Traveller or Gypsy.

Of the pupils who speak English as an additional language (EAL) 1.7% are at acquisition levels A-C % 6.7% at levels D-E. The region includes Cardiff which has the highest EAL population across Wales. Both Vale of Glamorgan and Merthyr Tydfil have comparatively high percentages of EAL/Gypsy, Roma & Traveller pupils. Each local authority has managed support for these pupils in similar ways but driven by local needs. The attainment of these pupils is discussed through the regular CA meetings with schools although direct support is managed through Local Authority services. Support includes direct allocation to schools to allow the employment of additional staff, the use of inclusion classes (Merthyr Tydfil) for both EAL and Gypsy, Roma & Traveller pupils, a central team for specific support (Cardiff) and support towards Traveller Education Services.

CYPE(5)-06-20 - Papur i'w nodi 3

Lynne Neagle AM,
Chair of Children, Young People and Education Committee National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

8th January 2020

Dear Lynne Neagle AM,

We wish you a happy new year and would again like to thank you for giving us the opportunity to take part in your children's rights inquiry.

We would like to update you that we have still not received the information we requested from the Welsh Government regarding decisions the Government has made that affect children with complex health conditions. We are wondering if you can assist us in your scrutiny role in helping us to access this information or whether at this point in the inquiry you advise us to pursue this information through another channel?

We accessed the information provided by the Deputy Minister on December 10th (Letter from Deputy Minister for Health and Social Services to NAFW Children and Young People Education Committee) regarding the published CRIAs and there is no evidence on the Welsh Government website to indicate that a CRIA has been undertaken:

- into the review of the Activity Based Funding Model;
- or as part of the decision making regarding the significant amount of public funds that will be spent on the health and social care research infrastructure by the Welsh Government 2020-2025.

Additionally we still have not been able to access evidence on the Welsh Government's overall spending on clinical paediatric research support and delivery. As per our earlier evidence, Welsh children are not receiving the same opportunities as adults or indeed children in England to participate in vital clinical research.

These decision-making processes have a significant bearing on whether the human rights of children with complex health conditions are being respected, protected and fulfilled and this information should be made urgently available.

We also have concerns that this may not be an isolated case and that there may be a number of other Welsh Government decision making processes that have not been subjected to the robust scrutiny that having due regard to children's human rights requires.

We would therefore welcome your Committee making strong recommendations for a thorough review of all Welsh Government decision making; to ensure that all officials and Ministers are subject to rigorous and mandatory training regarding understanding fully their children's human rights obligations and the appropriate systems of accountability are in place and enforced.

We look forward to receiving your response and any advice you can offer us going forward regarding accessing the information we have requested.

Yours sincerely

Dr Phillip Connor,

Rhian Croke

Rhian Thomas-Turner

CYPE(5)-06-20 - Papur i'w nodi 4

Ms Lynne Neagle AM
Chair - Children, Young People and Education Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff. CF99 1NA

By Email: Lynne.Neagle@assembly.wales

5 February 2020

Dear Lynne,

Qualifications Wales Annual Report - written response

Thank you for the opportunity to respond to the Committee's questions during the scrutiny of our Annual Report on 22 January. The Committee did not ask all of its questions in the scrutiny session, so we agreed to respond in writing to the questions that the Committee did not have time to ask. Thank you for sending these through to us and please see our responses below:

1. What is the process for determining your budget allocation from the Welsh Government? Are you satisfied that you have all of the resources you need to carry out your functions effectively?

Qualifications Wales maintains a rolling medium-term financial plan that identifies our anticipated budget requirements over a three-year period. We use this information to discuss our annual budget with Welsh Government. We understand the financial pressures that the public sector face and we are careful to ensure that our public sector expenditure is necessary and delivers value for money. Until recently our medium-term financial plan demonstrated our ability to cover our costs within the baseline grant allocation made by Welsh Government.

Since establishment we have slightly underspent our grant allocation, but we have seen our annual requirements grow each year (as expected) as we have grown into our role. We are expecting to face budget pressures in the future that would result in our budget requirement

exceeding the current baseline, and we will need to work with Welsh Government to consider how these additional cost pressures will be met.

Our main expenditure is on pay and we align with Welsh Government's pay awards. If our budget is not adjusted in line with agreed increases, then we anticipate future difficulties. We have written to Welsh Government about this issue and received a response acknowledging the impact and agreeing to keep it under review.

We recognise that we will need to review and reform qualifications to support the new curriculum and completing this in the timescales needed will require additional resources, including additional staffing. We have provided Welsh Government with our anticipated requirements for the next five years. In the coming year we will need an additional £980k and over the five years we anticipate needing £5.7m in total. We are monitoring this closely as the work progresses.

2. Does Qualifications Wales have any income sources other than the Welsh Government? Do you raise any money from commercial activities?

We have a good modern IT infrastructure and have, over the last two years, started providing IT support services to the Local Democratic Boundary Commission and the National Academy for Educational Leadership. Both are smaller organisations that needed to find a supplier to support them. In accordance with 'Managing Welsh Public Money' we only re-charge the costs associated with the services provided which gives us an income of around £40k per year. In the coming year we intend to use these funds to appoint a Software Development apprentice. We do not intend to provide these services more widely, but the arrangement works well, and we believe both organisations are pleased with the support that we provide.

3. Whilst your primary role is to regulate the measurement of individual learners' achievement through qualifications rather than standards of delivery of education, what comments can you offer on the progress being made in school improvement and the approach that is being taken across Wales in this regard?

As the qualifications regulator our role is confined to the quality of qualifications and how they are used. For this reason, our primary focus is on qualifications standards and ensuring that qualifications provide a fair representation of learners' attainment.

We are, however, concerned that existing school accountability arrangements place a disproportionate focus and reliance on qualification results as the main indicator of school performance, and the potentially negative effects this can have on schools' decisions about which qualifications to offer and how they are delivered. Whilst attainment in qualifications is an important component in understanding a school's performance, it must be considered in context and alongside other information about the school.

Under current arrangements, there can be a tendency for school improvement activities to focus on improving qualifications outcomes as an end in itself, rather than improved learner performance being the natural consequence of better teaching and learning. This approach

can have several unintended negative impacts, such as a narrowing of the curriculum, prioritising teaching time for qualifications that feature in performance measures, offering qualifications based on their contribution to performance measures rather than value to learners, increasing pressure on assessment integrity, and teaching to the test.

School improvement is central to Wales' ambition for all learners; it is essential and should receive resources and focussed attention. Our primary concern is that a narrow focus on qualification results driven by accountability measures may be driving the wrong behaviours across the system and promoting some of the negative impacts already mentioned.

Yours sincerely

David Jones OBE DL
Chair

Philip Blaker
Chief Executive

Cc Judith Askew, Qualifications Wales Sponsor Team

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon